

THEMATISCHE ANALYSE EXPERIMENT 2

FRAGMENTEN UIT DE AUDIOTRANSCRIPTIES VAN DE OEFENINGEN EN DE NABESPREKINGEN

THEMA'S:

- Beleving
- Drempels
- Groepsdynamiek
- Introspectie
- Kunst interesse
- Perspectieven
- Reflectie
- Verwondering

CODES:

- Beleving: Aandachtig, Emotie, Interpretatie, Luisteren, Nieuwsgierigheid, Ontspanning, Openheid, Positiviteit, Voldoening
- Drempels: Cognitieve dissonantie, Disconnectie, Druk, Onzekerheid, Overdenken, Perfectionisme, Terughoudendheid, Twijfel, Verwarring, Weerstand
- Groepsdynamiek: Beïnvloeding, Cognitieve dissonantie, Gewenning, Groepsdruk, Groepsdynamiek, Interactie, Positieve ervaring, Samenwerking, Socialisatie, Verbondenheid, Vrijheid
- Introspectie: Bewustwording, Groei, Inzicht, Persoonlijke reflectie, Subjectiviteit, Waardecreatie, Zelfbewustzijn, Zelfexpressie
- Kunst interesse: Eigen smaak, Interesse in kunst, Inzichten, Kunst, Kunstbeleving, Leergierigheid, Nieuwsgierigheid, Voorkeur voor figuratief
- Perspectieven: Communicatie, Empathie, Fysieke sensaties, Gespreksstimulatie, Interesse in standpunten van anderen, Misleiding, Nieuw perspectief, Perspectiefverschillen, Respect, Subjectiviteit
- Reflectie: Abstract denken, Behoeftes aan gelijkheid, Behoeftes aan herkenning, Beïnvloeding, Gespreksstimulatie, Interpretatie, Reflectie, Verandering, Verbindingen leggen, Verduidelijking zoeken
- Verwondering: Exploratie, Interesse, Schoonheid, Verbazing, Verbeeldingskracht, Verwondering, Vrijheid

Experiment 2 – Oefening 1

Ba. [00:28:30] Ja. Voor mij zijn er drie dingen gebeurd. Eerst en vooral heb ik gemerkt dat ik benieuwd ben, dus dat ik zeker niet langs de achterkant wil staan. Dat ik wil weten wat er gaande is en dan op niveau van het gevoel van het beeld zelf. En dan, dan ben ik iets visueller gegaan, puur naar het kunstwerk zelf. Wat is voor mij visueel... Los van inhoud of zo, heb ik gezegd: wat is voor mij visueel een interessante positie? Dat is toch een heel andere verbinding dan. En dan die positie ook samen met inhoudelijk ook wel gevoelsmatig. Ik vind dat die vrouw een positie aanneemt en langs de ene kant open en de andere kant een soort afscherming of zo. En ik denk dat ik mij ook zodanig opgesteld heb dat ik daar op de een of andere manier respect voor heb. Ik was ook aan het denken daar (wijst), maar dat was voor mij té open. Ook die naakte figuur en ik dan daar stond... Ik vond dat té verhullend ofzo, zeker naar die pose toe. En dan wat afstand betreft, en dan kijk ik echt naar mezelf, omdat ik iemand ben die graag in het begin, merk ik, graag eerst wat overschouwt, zowel wat er gebeurt bij die persoon emotioneel en alsook zo in de groep enzo. Die afstand is eigenlijk meer persoonsgerelateerd met mij, de positie dan visueel en ook inhoudelijk met... Ja, het loopt wat samen maar het zijn drie verschillende aspecten, eigenlijk merk ik. Ook puur visueel, los van inhoud.

Ba. [00:32:55] Ik merk dat ik nu heel geïnteresseerd ben in de gelaatsuitdrukking, omdat ik dat van waar ik daarnet stond niet kon zien. Dus dan toch dichterbij gekomen om die emotie... Welke emotie is dat? Om dat te kunnen, los van de houding aan het gezicht te kunnen aflezen. En anderzijds ook weer het werk zelf. Zo eens in detail kijken hoe dat eruitziet. Is dat glad? Hoe is dat gemaakt? Zie je daar vingerafdrukken in?

Sa. [00:33:43] Ik denk dat ik van hieruit een klein beetje in een positie zit dat ze beter weet dat er hier iemand zit. Ik zou eigenlijk op een stoel willen zitten en ook een beetje meer op gelijke hoogte, maar ook naar het fysieke toe....Door op deze hoogte te zitten kun je inderdaad wel beter de golven zien van haar lichaam. Ik bedoel dan het kunstwerk op zich, dus het gaat niet over die persoon, het gaat over het kunstwerk, die golven op zich, zonder dat het te direct is. Ik had een beetje hetzelfde als wat daar gezegd werd: van daaruit lijkt me dat te direct. Dit is een beetje discreter of zoiets.

Facilitator [00:37:30] Nee? Mag ik even checken: Wat gebeurt er?

Br. [00:37:31] Ah nee, ik zou niet weten... Ik vind dat zo te onduidelijk voor mij. Kleur, ja ok, groen, ofzo... Ja, ik weet niet... Is het zo abstract dat je gaat of is het: ik ben van steen, of... of... dat is zo te....

Facilitator [00:37:45] Super goed dat je het verduidelijkt, en ook super goed dat zegt van: nee.

Br. [00:37:50] Ik wil dat wel, maar ik kan het niet. Nee.

Facilitator [00:37:54] Nee, maar er gebeurt iets, iets van nee! en kan je zeggen waar dat uw nee opkomt? Omdat het onduidelijk is? Of omdat...?

Br. [00:38:05] Het is te ver, vind ik. Nee, dat is zo niet mijn ding.

Facilitator [00:38:17] Ja, te abstract.

Br. [00:38:19] Er zijn andere dingen wel, maar dat kan mijn gedachtegang zo niet

Facilitator [00:38:25] Ja ok. En goed dat je het voelt en goed dat je het aangeeft.

Br. [00:38:30] En seffens zie ik iemand iets doen is en dan denk ik: ah ja, juist! En dan... Maar nu is dat te snel.

Onderzoeker [00:38:36] Maar dat kan ook, dat je misschien even afwacht wat er gebeurt.

Br. [00:38:39] Ja voilà, van wat doe die persoon of die persoon. En dan zo: ah ja, dát....

Facilitator [00:38:44] Prima. En dat is inderdaad ook de uitnodiging om daar gewoon bij te blijven

Ba. [00:42:13] Ik ga in eerste instantie eens kijken: is dat een natuurlijke houding? En hoe kan je die houding aannemen? En dan merk ik door dat te doen dat ik niet zo lenig ben en dat mijn hand begint te tintelen en te slapen en dat mijn rug stijf is. En dat ik nooit in zo'n houding lang zou kunnen blijven zitten. En dan bedacht ik: ja, iedereen heeft zo... Elk persoon heeft zo van die bepaalde houdingen. Mijn vader kan zo in een bepaalde houding zitten die heel herkenbaar is en soms herken je die bij uzelf ook dat je hetzelfde doet. Dat vind ik ook wel interessant dat mensen zo, bedenk ik dan, mensen hebben zo hun houding. Dat was dan iets dat gaandeweg kwam. Maar het eerste ding was: ik ga eens proberen die houding aan te nemen en zien wat dat doet. Het lijkt mij in ieder geval geen comfortabele houding, voor mij niet, om zo na te denken over iets. Ik moet mij echt forceren.

Bi. [00:43:48] Ja, ik voelde, toen er werd gezegd: 'een eigenschap van het beeld belichamen', voelde ik direct de zwaarte die ook bij dat beeld hoort, voor mij en dan voelde ik een weerstand in mijn lichaam omdat ik dat niet wil belichamen, de zwaarte en daarom denk ik dat ik dan meer afstand heb genomen dan ... Daarjuist ben ik daar heel dichtbij gaan staan. En nu denk ik: tja...ik ga dat niet... Ik heb even...

El. [00:46:29] Ja, ik had het daar al. Dus ik was beginnen wandelen, omdat ik dacht: wat ga ik nu pakken? En ik vond dat groen materiaal, maar ik weet niet wat dat is. Is dat steen of is dat brons? Ik denk dat dat een soort brons is en ik bevroor daar even en ik dacht: ah, maar dat is het. Alsof dat zo over u gegoten wordt. Toen dacht ik: ah nee, loop nog eens rond en toen dacht ik: ja, dat is het wél. Dus dan ben ik hier zo blijven staan in het midden van een beweging, omdat ik dacht: ja, zo is het. Je wordt gewoon in het midden van een beweging vastgezet. En nu beseft ik

Drempels: Twijfel

Kunst interess...uwsgierigheid

Perspectieven: Respect

Reflectie: Reflectie

Verwondering: Interesse

Introspectie: P...nlijke reflectie

Beleving: Emotie

Kunst interess...uwsgierigheid

Verwondering: Interesse

Verwondering: Verwondering

Drempels: Onzekerheid

Drempels: Verwarring

Reflectie: Ver...elijking zoeken

Drempels: Onzekerheid

Drempels: Co...ve dissonantie

Drempels: Onzekerheid

Groepsdynamie...ve dissonantie

Perspectieven...ieke sensaties

Introspectie: Bewustwording

Introspectie: P...nlijke reflectie

Beleving: Emotie

Drempels: Terughoudendheid

Drempels: Verwarring

Drempels: Weerstand

Reflectie: Reflectie

Drempels: Twijfel

pas dat ik gewoon vlak voor uw neus ben komen staan (tegen Sa.). Sorry. Ik dacht: ah ja, nu sta ik hier. In de weg. Maar door hier te staan word ik ook veel meer een toeschouwer. Dus voel ik ook wel veel meer een soort afstand en kan ik ook kijken. Ook al ben ik zelf bevroren in wat ik ben.

Ba. [00:02:47] Ik vind super interessant. Ik heb een vroeger eigenlijk ook... Je hoort dat dan zo in kunst en wat is kunst? En dat kan ik toch ook...Of hoe moet je naar kunst kijken? En je hebt zo'n tijd of dat je echt kijkt; amai, mooi, knap. Ik vind het echt wel een... Dat is ook een beetje gekomen toen met Radio Ba. - ik weet niet of iedereen dat kent - waarin ik ook voor iets van Onderzoeker meegedaan had met een proefnamiddag, toen ze dingen aan het proberen waren. En dat was de eerste keer, dat was iemand, een blinde en die vroeg mij dingen over dat schilderij en op een bepaald moment vroeg die ook van: als je nu iemand zou mogen zijn op dat schilderij, wie zou je willen zijn? En dat was zo'n andere manier om daarnaar te kijken of er mee bezig te zijn. En dat vind ik met dit ook. Ik vind dat echt een enorme openbaring dat je niet meer kijkt van: hoe is dat nu gemaakt? Of moet ik dat nu mooi vinden of niet? Maar welk gevoel wekt dat op. Je denkt direct aan dingen, aan anekdotes. Je denkt aan momenten in uw leven. Je denkt aan gevoelens. En daardoor doet dat iets en vind ik zo super interessant. Ik vind het ook tof dat dit in groep is en dat je wel heel vrij bent om te doen en laten wat je wilt. Dat is wel een voorwaarde. Doordat in groep is, doe je het ook. Als ik hier alleen zou rondlopen zou ik dat niet doen. Je hebt ook wel ergens die aanmoediging nodig, vind ik, om dat te doen. Ik vind dat een heel goed idee, ik vind het super interessant. Voor heel veel mensen die zich afvragen: wat heeft kunst mij te bieden, vind ik dat echt goed gedaan.

Br. [00:04:36] Dat is een gevoel dat dat oproept. Ik ben daar met mijn man ook een keer met vrienden over bezig geweest en die vond dat wel heel belangrijk hoe dat het gemaakt is en waarmee. En wij vonden dat als je iets mooi vindt, dan komt dat gewoon uit uw buikgevoel. Het interesseert mij niet hoe lang dat ze daar aan hebben gezeten, waarmee. Het is gewoon je vindt dat mooi of je vindt dat niet mooi. Vorige keer zei ook iemand tegen me: het is belangrijk met welk aspect dat de kunstenaar.... Er moet een verhaal aan zitten. Ik zei: nee, het is leuk is dat dat erbij komt, maar ik vind vooral: dat spreekt mij aan of dat spreekt mij niet aan. En ofwel kan je er inderdaad zelf iets achter zoeken, maar het moet niet persé weten dat het met een bepaalde intentie gemaakt is. Dat vind ik juist leuk, het kan evengoed zijn dat die kunstenaar gewoon denkt: oh, wat ga ik morgen maken. Dat moet niet zo depressief zijn, hoeft niet persé troosten zijn (wijst naar vorig beeld). Het kan even goed zijn dat ze denkt: goh, vanavond weer patatten met koteletten. (lacht). En zou die kunstenaar zeggen: die heeft dat meegemaakt, dat wordt dan weer zo veel benepener dat gevoel, dat dat eigenlijk juist leuk is, dat een schilderij: ik vind dat kei tof! En dat een ander misschien zegt: oh nee, dat brengt zo'n lastig gevoel bij mij naar boven. En dat was het grappige met mijn man, Tom, dat hij zei: nee, nee, hoe het gemaakt is en hoe lang er aan gewerkt is, dat bepaalt de waarde van een werk

Br. [00:07:40] Ik vind altijd wel iets figuratief interessanter soms dan iets abstract, al kan je met abstract wel meer.... Maar ik vind er moet altijd wel iets herkenbaars te vinden zijn. Ja, dat zou mij sowieso wel harder aantrekken, dan... Nu, van dat blauw zie ik helemaal niet wat dat dat is eigenlijk. Het kan wel zijn dat dat iets is maar daar zou ik minder toe aangetrokken zijn omdat ik in eerste instantie niet zou weten wat het voorstelt. Dus ik vind altijd figuratief wel leuk, dat staat mij altijd wel meer aan.

Br. [00:08:18] Nee, maar ik denk ook dat het iets is wat je moet leren. Je gaat heel vluchtig. Je geeft je nooit de tijd omdat je denkt: goh, als ik hier nu een half uur bij zit, wat gaat dat mij meer kunnen....? Dat blijft iemand die... Dan heb je inderdaad, wat je zegt, de groep nodig die: ah nee, ik denk dat er bij wel bij. Ah! he ja! En dan ga je het natuurlijk wel anders gaan bekijken. Maar je hebt inderdaad soms wel die invloeden van andere mensen nodig voordat jij er meer bij gaatilstaan, van: ah ja, dat is juist.

El. [00:09:05] Ik vind dat dat wel iets open zet. Door dat je iemand anders hoort babbelen, begin wel te denken: ah, ik had dat nog niet gezien of ik heb daar niet op gelet omdat je geconnecteerd zelf toch altijd op iets specifiek. En doordat iemand anders zegt heb je wel zoiets: ah, dat is iets helemaal anders dan wat ik zei. Of: ah ja, dat zit zo in dezelfde lijn. Of ik voel wel dat ik daardoor anders kijk of denk: ah, dat mag ik niet vergeten of dat je denkt: ah, dat moet ik straks nog eens gaan bekijken. Want ik heb ook nog niet naar dat gezicht gekeken van die mevrouw (wijst naar beeld). Dus dan heb je zoiets van: oh, ik voel dat hier allemaal wel, maar nu denk ik: misschien is die aan het lachen, en ik heb dat eigenlijk niet gezien.

D. [00:09:46] Wat ik wel nog even wou zeggen, want dat is eigenlijk een discussie die wij ook hebben gehad over het materiaal. En nu begrijp ik veel meer wat dat je zegt. Wat enerzijds met dit te doen denk ik dat het zo fijn is om gewoon naar uw gevoel te gaan. Maar ik was wel diegene die mee zei: als het geverfd is in plaats van met stiften, dat ik dan zei: ja, eigenlijk klopt dat wel, maar daar ga ik dus dan niet naar mijn gevoel, maar inderdaad in mijn denken. Dat vind ik wel een fijn inzicht.

Ba. [00:10:22] Maar dat vind ik ook wel fascinerend. Door andere mensen andere dingen te horen zeggen, dat je ook los van dat werk, dat je ook wel ziet hoe mensen anders in elkaar zitten. Als je spreekt over: hoe is dat gemaakt of hoe kan dat zo blijven liggen? Ja, dat is ook super fascinerend. Dat is ook omdat dat iemand is die van karakter, dat dat gewoon een ander soort persoon is, die dus voldoening uit andere dingen haalt. En dat is wel fascinerend ook, voor sommige mensen inderdaad dat troostgevoel, hoe dat andere mensen... En dat dat allemaal gewoon wel evenwaardig is...

1:9 W...

Reflectie: Reflectie

Drempels: Twijfel

Introspectie: Zelfbewustzijn

1:10 toch ook...Of hoe moet je...

Groepsdynamie...epsdynamiek

Kunst interess...resse in kunst

Beleving: Openheid

Verwondering: Interesse

Introspectie: P...nlijke reflectie

1:11 buikgevoel. Het intere...

Beleving: Interpretatie

Kunst interesse: Eigen smaak

Reflectie: Interpretatie

Introspectie: Waardecreatie

Introspectie: Zelfbewustzijn

1:12 mo...

Kunst interess...voor figuratief

Reflectie: Beh...an herkenning

1:13 Br. [...]

Reflectie: Beïnvloeding

Groepsdynamie...: Beïnvloeding

Drempels: Onzekerheid

Introspectie: P...nlijke reflectie

1:15 D. [0...]

Beleving: Emotie

Drempels: Twijfel

Drempels: Verwarring

Reflectie: Reflectie

Introspectie: Groei

Introspectie: Inzicht

Introspectie: P...nlijke reflectie

1:14 El. [00:09:...

G
K
K
P
R
D
Ir
Ir

1:16 Ba...

K
V
V

57

Br. [00:11:09] Ik vind dat leuk. Het beeld kan evengoed bezig zijn met triviale dingen, zoals wat ga ik koken of zo iets. Waarom moeten we alles zo letterlijk zien, van die zit zo of zo. De volgende keer dat ik het beeld zie kan ik gewoon denken dat het beeld bezig is met gewone triviale dagelijkse dingen. Dat vind ik leuk, dat ik daar mijn eigen interpretatie aan kan geven. Volgende keer dat ik passeer, denk ik van: die is niet depressief, maar die is gewoon over iets aan het denken.... Maar je gaat er zo snel vanuit... Dus dat vind ik wel een leuk perspectief. Dat dat zo veranderd is.

59

Sa. [00:12:37] Het sluit aan bij hetgeen wat Br. zegt. Je begint vanuit één standpunt en je gaat eigenlijk altijd verder en je krijgt al die invloeden nog van de anderen, dus dat verbreedt alleen maar.

61

62

Ba. [00:12:56] Op dat vlak vind ik het heel interessant. Wat je in het begin ook zei: als je eruit wil stappen... Als het dan gaat over het experiment en het opstellingswerk, dat het heel open en heel ruim kan gaan. En als er iemand geïnteresseerd is om echt vanuit materialen te kijken, dat het niet persé over emotie hoeft te gaan. Dat je ook geen emotionele verbinding maar puur visuele verbinding kunt maken, en dat dat ook goed is. En dat dat vrij is, omdat dat anders ook blokkerend kan werken, vind ik, als je je zo verplicht voelt om in die emotie mee te gaan. Of wat jij zei ook (tegen Br.): ik weet niet goed welke positie ik moet innemen, dat kan dat op emotioneel vlak kan het dan ook..., of op andere vlakken, ... Dat mensen zich niet geremd voelen om door de groepsdruk ergens in mee te gaan, vind ik wel...ja.

66

Bi. [00:14:18] Ik heb ook wel meer weerstand gevoeld, toen dat dat werd gezegd van dat belichamen. Maar ik heb dat dan voor mezelf proberen te voelen en onderzoeken wat dat juist is, die weerstand. Ik kan dat wel ergens linken met wat er... Gisteren had ik een zware dag en dan is het eigenlijk vrij logisch nu, voor mezelf.

68

D. [00:14:55] Dat is bij mij ook altijd een gevoel dat opkomt, maar ik denk dat dat ook wel is omdat ik dan al meer zowat dat opstellingswerk ken, want dat is zo heel herkenbaar van: oei, nu vragen ze mij iets en je geraakt soms direct in een hoofd van: oh, wat moet ik daarmee doen? Terwijl dat er ook gewoon perfect de optie is om niks te doen of om gewoon ... En dat vind ik dan het fijne aan dat opstellingswerk, dat je gewoon kan zeggen: ik doe gewoon wat ik voel. Pfff. Who cares?

72

1:17 Br. [00...

Beleving: Interpretatie

Perspectieven: Subjectiviteit

Reflectie: Interpretatie

Introspectie: Subjectiviteit

1:18 materi...

Groepsdynamie...epsdynamiek

Groepsdynamiek: Groepsdruk

Groepsdynamiek: Vrijheid

Verwondering: Vrijheid

Introspectie: Zelfexpressie

1:19 ...

D

D

Ir

1...

Drempels: Onzekerheid

Drempels: Perfectionisme

1:2...

B

G

R

D

V

Ir

Experiment 2 – Oefening 2

Ba. [00:38:57] Ja, in het begin, als ze mij gepositioneerd had, zei ze: 'zie je figuren goed?'. En ik had eigenlijk zo willen staan dat ik de losse figuur zie. Maar ik zie dat dus niet meer los. En mijn indruk van dat beeld is helemaal veranderd tegenover de plek waar ik eerst zat. Nu is dat voor mij, hoe ik het zie, één figuur, duzijn dat geen drie figuren, maar dat is eigenlijk één figuur die ik zie. Ik zie niet dat die achterste figuur los is, voor mij in mijn hoofd is dat mee verbonden met zo'n cirkel zoals die twee hier. Dus voor mij is het één figuur nu en ik voel een ongelooflijke drang om zelf te bewegen of om dat vastpakken en dat eens te kantelen, van de andere kant kant te zien.

Want daarnet herkende ik mensen en nu herken ik het helemaal niet meer, herken ik er helemaal geen figuur meer in. Dus dat is echt iets helemaal anders geworden.

Sa. [00:40:49] Ja, boeiend. Dat dynamische, ik vond dat heel goed verwoord, die knal en dan spatten die zo even allemaal achteruit.

Dat paste dan eigenlijk ook bij hetgeen Bi. zei: 'ik moet daar even van weg'. En ja, het is gewoon dynamisch. Ik denk niet dat iedereen dat wel aanvoelt dat dat iets is dat in beweging is. En dan hetgeen wat El. zei van: dat dat in één past, dat past ook in het verhaal van Br. natuurlijk, want dat is dan uiteen geknald. Maar je kan dat net zo goed terug bijeen brengen en dat vind ik dan weer mooi aansluitend... Als we het dan hadden over de drie figuren en Ba. zag daar terug één figuur in, omdat hij dat van een ander positie is beginnen bekijken. Ik vindt het bijna een verhaal. Zo van: het is van één figuur vertrokken. Het is uiteengeknald. Die knal maakt dat je er even afstand van moet nemen. De lichtinval hoort er ook wel bij omdat dat de positie gewoon verandert. De ene keer blinkt de ene figuur wat harder en de andere keer staat die wat meer in de schaduw en dan het idee is van dat kan ook allemaal net zo goed terug bijeen gebracht worden. Ik vond dat een mooi verhaal eigenlijk.

Ba. [00:47:58] Nee, ik had daarnet het gevoel voor rond te gaan en vast te pakken en te bewegen. Maar als ik naar de anderen luister, heb ik het gevoel doordat ik aan de andere kant van dat beeld sta, dat ik een andere.... Ik kan niet echt helemaal connecteren met het andere verhaal. Omdat... Ik zie dat niet. Ik vond het wel fascinerend, met de vraag die ik mij daarnet stelde: kan je ook met een emotionaliteit verbinden met iets abstracter? Voor mij is het helemaal niet wat het lijkt te zijn. Voor mij lijkt het iets dat helemaal met elkaar verbonden is en zij zien iets helemaal anders. Zij zien dingen die los staan en voor mij is dat niet, dus dat vind ik wel fascinerend, dat idee van: ik stel mij iets voor, maar de werkelijkheid is gewoon helemaal anders. En als ik op die manier kijk en voel, dan kun je dat ook weer terugbrengen naar hoe dat je soms naar de dingen kijkt en voor waar aanneemt. En dus daarmee dat ik het ook interessant vond om te blijven staan, omdat het voor mij echt een totaal andere waarheid heeft gekregen dan dat ik daar zat en dat ik denk dat zij hebben door het te zien. Het is echt fascinerend. Dus de vraag: kan je iets oproepen met een abstract beeld, is bij deze beantwoordt...

Experiment 2 - Nabespreking

Br. [00:00:59] Ik vind dat leuk zo dat iedereen uit zijn standpunt een werk anders ziet. Dat vond ik wel het leukste. Dat het ook verder doet nadenken. En zo: 'ah daar zit wel iets in zo'. Dat vond ik vooral het interessantste. Dat dat ook een gesprek opwekt. Dat je een conversatie krijgt van iedereen van: 'ah, ik zie dat zo' en dat je het je toch zowat... Niet beïnvloedt, maar dat dat je vond ik een hele leuke.

Br. [00:02:34] Ik denk misschien ook omdat ik denk dat ik inderdaad 'nee' zei in het begin... Je bent nog niet opgewarmd, vond ik en je zit met allemaal mensen die je niet kent en je bent altijd wat terughoudender. Bij de laatste oefening was je eigenlijk al wat opgewarmd: 'oh we kennen elkaar al een beetje' en waardoor dat vlotter verloopt. En dat je ook al minder nadenkt over wat ga ik hier allemaal zeggen. In het begin heb je veel harder: 'damn, ik moet het juiste zeggen'. Die druk ligt veel hoger, en met dat het evolueert dat je wat meer ontspannen bent. Dus ik denk dat ik dat nu nog eens een derde keer zou moeten doen aan het beeld, zodat dat vlotter en vlotter gaat verlopen, zoiets.

Bi. [00:03:27] Ik wou nog even aanvullen op wat je daarjuist zei. Ik denk voor mij dat de laatste oefening anders aanvoelt omdat je dat dan tezamen als één geheel aan het doen bent en dat je de oefeningen ervoor eigenlijk

Reflectie: Abstract denken

Reflectie: Verbindingen leggen

Reflectie: Verandering

Verwondering: Interesse

Beleving: Positiviteit

Beleving: Positiviteit

Verwondering: Schoonheid

Drempels: Disconnectie

Drempels: Onzekerheid

Perspectieven...tiefverschillen

Verwondering: Interesse

Verwondering:...eldingskracht

Reflectie: Gespreksstimulatie

Perspectieven...reksstimulatie

Verwondering: Interesse

Reflectie: Reflectie

Introspectie: Inzicht

Drempels: Onzekerheid

Drempels: Terughoudendheid

Drempels: Druk

Drempels: Onzekerheid

als individu doet. Ik denk dat dat misschien voor meer onzekerheid of weerstand zorgt omdat je je dan op een andere manier laat zien dan dat je eigenlijk samen in één opstelling zit.

Bi. [00:04:41] Maar ik denk dat die voorbereidende fase ook wel nodig is om zeker in je lichaam te zakken want als je aankomt en dan ineens bij dat werk gaat staan, dan zit je nog niet in je lichaam en te veel in je hoofd. En dan heb je een ander antwoord dat je gaat geven.

Ba. [00:04:59] En ook voor mij: het feit dat je eerst iets doet wat eigenlijk voor iedereen toegankelijker is, door een figuratief werk te kiezen... Je kan in het begin voor mensen wel een drempel, die misschien wat hoog is, verlagen door eerst met een figuratief werk te werken, omdat je daar als deelnemer heel snel iets bij kan voelen of mee kan connecteren. Terwijl als je met dat tweede (abstracte) zou beginnen, denk ik ook dat dat moeilijker is. Dat de keuze van het werk ook wel interessant is om daarnaar te kijken. Waar voelen mensen direct iets mee? Want als je bij een abstract werk staat: 'Wat moet ik hier nu bij voelen?' Dat al geen weerstand oproept, als je denkt; 'ik voel het hier niet.' Terwijl een emotie die uitgedrukt wordt door een standbeeld, is heel laagdrempelig.

El. [00:05:52] Ik was dan veel meer in mijn weerstand van dat beeld blijven hangen, denk ik. Want ik vond dat een stom beeld. Maar ja, ik dacht: 'abstract, prima'. Dus ik was daar heel hard in blijven hangen. Terwijl doordat we nu dat allemaal gedaan hadden én ik had een taak. Ik was namelijk het idee volgens u, dan verraste mij dat ook, want ik was echt verbaasd dat ik zo wat warmte naar dat beeld kreeg. Ik dacht: 'oh, het is toch een puzzel', 'oh, het is eigenlijk goed gevonden'. Terwijl als dat als dat het eerste beeld was, ja, ik was gewoon aan de andere kant van het park gaan staan. Ik had echt zoiets van: 'seg...'

El. [00:07:03] Ja. Je wordt ook nieuwsgieriger, want ik dacht: 'ah nu ga ik toch eens rondlopen' en dan; 'ah ja, het verandert wel'. Terwijl ikzelf had echt zo eens naar dat beeld gekeken van hier naar die boom en gedacht: 'ja ok, prima kunst'. En ik was doorgewandeld, dus ik vond dat wel fascinerend om dan te zien dat ik denk: 'ah ja, ok.' Ik vind dat wel een schoon gegeven.

D. [00:08:27] Opstellingswerk waarbij je mensen kent en waarbij men het dikwijls gaat gebruiken voor aanwervingen en dergelijke. Maar dit prikkelt wel en maakt je er wel nieuwsgierig naar. En ik vind dit een heel fijne manier. Voor mij geeft dat altijd wel.... Ja, zelfs ook al was dat misschien nu niet de bedoeling, maar dat geeft wel weer zo een inzicht voor mij zelf. Enerzijds zei ik dan tegen Br. 'we hebben die discussie gehad' en nu begrijp ik wat je zegt, anderzijds stonden we bij dat kunstwerk en dacht ik "ah, kan ik me misschien toch wel verliezen in de details. En wél geïnteresseerd zijn in het verhaal erachter.' Misschien is het wel fijner om eerst zelf eens te kijken naar het kunstwerk. Dus zonder het verhaal te weten en achteraf het verhaal te kennen van de kunstenaar.

Ba. [00:09:46] Hetgeen ik ook interessant vind... ik denk zo direct aan, bijvoorbeeld aan een familie-uitstap, met mijn broers en met mijn ouders. Vaak als je opstellingswerk gaat doen is er ergens een soort problematiek of ergens iets waar dat je aandacht aan wilt besteden en het toffe hiervan vind ik dat dat helemaal niet hoeft. En je leert toch door een omweg, iets van de andere mensen, wie gaat er naast dat werk staan, vanuit troost...? Je leert iets over elkaar en je leert te luisteren zonder dat dat vanuit een oplossingswerk rond een bepaalde problematiek moet komen. Dat vind ik wel heel tof, met vrienden of met familie

Bi. [00:10:34] Toch geeft u dat ook bepaalde inzichten over hoe je zelf denkt en hoe je connecteert met uw gevoel. Dat is op een lichte manier en dat vind ik eigenlijk het leuke, want vaak is het therapeutische werk zwaar en dat moet je wel wat verwerken of dan komt er wel wat verdriet naar boven. En dit is zo licht en speels en eigenlijk mag dat er ook zijn. En je verbindt met het kunstwerk. Maar het is ook een proces dat je in jezelf kunt gaan observeren van: hoe reageer ik daarop en wat voel ik...

D. [00:12:09] Ik denk hoe dat je het ook omschrijft, dat het wel iets meer is dan kunstbeleving, misschien dat niet iedereen het zo ervaart. Maar dat denk ik ook: zoals we het nu hebben gedaan, is het ook wel

Drempels: Onzekerheid

Drempels: Terughoudendheid

Drempels: Onzekerheid

Drempels: Overdenken

Drempels: Terughoudendheid

Verwondering: Interesse

Verwondering: Verbazing

Introspectie: Inzicht

Introspectie: P...nlijke reflectie

Verwondering: Interesse

Verwondering:...eldingskracht

Groepsdynamie...amenwerking

Perspectieven: Empathie

Introspectie: Inzicht

Introspectie: P...nlijke reflectie

B

B

toegankelijker. Ja, da's ook wel fijn. Voor mensen die er absoluut nog geen ervaring mee hebben, vind ik dit het hele mooie insteek.

Bi. [00:13:42] Ik vind ook wel het woord dat bij mij ook opkwam en dat we daarjuist ook al een beetje gezegd hebben, is dat je toch ook een beetje verbondenheid creëert tussen degenen die eraan deelnemen en dat dat eigenlijk wel leuk is dat je dat inderdaad met familie of met vrienden zou doen omdat je dan samen eigenlijk iets aan het doen bent en je geraakt geconnecteerd tot het kunstwerk vanuit verschillende facetten, dus dat vind ik wel een leuk geheel.

Ba. [00:14:10] En iedereen krijgt ook de tijd als je dat begeleid want hetgeen dat je vaak hebt in vriendengroepen, of in families, als ik dan bij mezelf naga, dat er een bepaalde dynamiek is die geïnstalleerd is, bepaalde mensen die heel vaak het woord nemen, andere mensen die heel vaak luisteren. En dat zijn zo van die dynamieken die in de vriendenkring of familie, ja, dat zou interessant zijn, de tafelspringer moet wachten tot de reactie van de zes anderen.

Sa. [00:15:09] Dat maakt het niet saai. En dus als we alle zes stil zouden moeten staan, dan ga je op de duur afdwalen met je gedachten en maar nu ben je tegelijk nog aandachtig van wat is die persoon over dat kunstwerk aan het vertellen en daar bouw je daar zelf wat verder op. Dus je blijft bezig met wat er gebeurt en wat je voelt....

Br. [00:15:31] Ja, want je dwaalt inderdaad helemaal niet af, je bent echt aan het luisteren naar elkaar.

Br. [00:15:40] En je bent benieuwd naar: hoe zien die dat? De standpunten van de andere. Er is geen moment dat je afdwaalt met je gedachten.

Sa. [00:15:49] Ik zei het daarstraks, er is weinig gekomen rond emotie rond dat beeld, maar eigenlijk is dat goed, dat er niet op je emotie werd gefocust, want het gaat wel over kunstbeleving. We zijn hier niet bezig met een therapeutische sessie, je kan wel in jezelf een aantal dingen naar boven laten komen terwijl iemand anders aan het praten is. Maar het gaat niet over die mens, het gaat over kunst beleven. Ergens denk ik wel dat je de juiste thema's hebt gepikt om de opstelling te gaan doen, zodanig dat we niet vervallen in die emotie.... Het gaat niet over therapie, het gaat over kunstbeleving.

Ba. [00:17:55] In dat opzicht zou het misschien ook wel tof kunnen zijn, interessant kunnen zijn om als input ook iets over dat werk echt op een bepaald moment te droppen. Want bijvoorbeeld dat eerste werk dat heet dan Middellandse zee en ik hoorde ook vragen stellen over materiaal waaruit het werk is gemaakt ... In dat opzicht zou het interessant zijn om per werk ook iets over over de kunstenaar, over de kunstenaars, ofwel over het leven zelf, ofwel over materiaalgebruik, ofwel over bijvoorbeeld Picasso, die of die of die periode. Om ergens op een bepaald moment, niet om alles van naald tot draad uit te leggen, maar ergens een interessant aspect van het werk te droppen.

El. [00:25:17] Ja, Ik vind dat daar ook ontspanning brengt, want je bent iemand anders zijn idee aan het doen. Dat ontslaat u vind ik ook van uw eigen..., ik vind dat heel fijn.

Br. [00:26:42] Ik vond het kei boeiend. En inderdaad, dat vraagt zo om meer. Ik had zo nog graag een werk extra gedaan.... Je bent opgewarmd. In dat eerste gedeelte was nog wat (kreunt).... Dus ik vind inderdaad dat de opwarming wel wat langer mag zijn om elkaar beter te leren kennen omdat het inderdaad met verschillende personen is. Maar met het tweede, met dat abstract beeld, Ja, je geraakt zo in een 'zone' en 'komaan, op het volgende'. Ik vond dat heel fascinerend.

El. [00:28:46] Wel ja, maar ik vind het wel... als je geen zin hebt om rond uw emoties te werken vind ik het wel iets dat je denkt: 'bwoa, ik moet er eens over nadenken'. Terwijl het is juist heel veilig, je hoeft niks bij uw eigen emoties te doen en daarom vind ik het wel heel boeiend en een beladen term...

El. [00:31:08] Ja ja, ja, ik vind het geeft ook de toestemming om iets gewoon als een kunstwerk te mogen beleven, want ik vind... Ik heb dat niet geleerd. Allee, je weet dat dan zelf op de duur wel, maar je hebt toch het idee: kunst? ok, ik moet dat hier gaan snappen of ik snap het niet. Het doe niks en ik vind het ontslaat u eigenlijk van al die

Groepsdynamische ervaring
Groepsdynamische verbondenheid

Groepsdynamiek: Interactie
Beleving: Luisteren

Perspectieven: Communicatie

Kunst interesse: Kunstbeleving
Introspectie: Zelfexpressie

Beleving: Ontspanning

dingen, en je mag ineens je gewoon
verhouden en dat is helemaal prima en ik vind het in die zin dus een cadeau omdat je voelt
'ah Ik ga vanaf nu alles op die
manier eens beginnen kijken'.